

Brüsszel, 2025. március 14.
(OR. en)

6934/25

ENV 140
CLIMA 64
COMPET 141
IND 69
FIN 287
ENER 67

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	6515/25
Tárgy:	A tisztaipar-megállapodás környezeti dimenziója – Véleménycsere

1. A fent említett témában a Tanács (Környezetvédelem) 2025. március 27-i ülésén tartandó véleménycsere strukturálása céljából az elnökség összeállította a mellékelt feljegyzést, amely a miniszterekhez intézett kérdésekkel zárul.
2. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy nyugtázza az elnökségi feljegyzést és az abban szereplő kérdéseket, és a véleménycsere céljából továbbítsa azokat a Tanács részére.

A tisztaipar-megállapodás környezeti dimenziója**– Véleménycsere –****Bevezetés**

2024. áprilisi következtetéseiben¹ az Európai Tanács új európai versenyképességi megállapodás létrehozását szorgalmazta. Ezt a felhívást az új európai versenyképességi megállapodásról szóló budapesti nyilatkozat is megismételte, amelyet 2024 novemberében fogadtak el az uniós vezetők. A 2024–2029-es időszakra vonatkozó politikai iránymutatással összhangban, valamint Enrico Letta, illetve Mario Draghi jelentésének megállapításai alapján az Európai Bizottság 2025. január 29-én közzétette „Versenyképességi iránytű az EU számára”² című közleményét. A közlemény számos olyan kezdeményezést felvázol, amelyek azt a célt szolgálják, hogy megszűnjön az innovációs szakadék, közös ütemterv jöjjön létre a dekarbonizációra és a versenyképességre vonatkozóan, valamint csökkenjenek a túlzott függőségek, egyszersmind növekedjen az energiafüggetlenség és a gazdasági biztonság.

A „Tisztaipar-megállapodás: a versenyképességet és a dekarbonizációt szolgáló közös ütemterv” című közlemény³, amelyet a Bizottság 2025. február 26-án tett közzé, a versenyképességi iránytűben felsorolt kiemelt kezdeményezések egyike. A tisztaipar-megállapodás arra irányul, hogy a tiszta technológiák és a körforgásos üzleti modellek előmozdítása révén versenyképes és vonzó gyártási központként pozicionálja az Európai Uniót.

Közös versenyképességi és dekarbonizációs terv

Most, a fokozódó geopolitikai feszültségek, a lassú gazdasági növekedés és a technológiai versengés korában az EU-nak sürgősen meg kell erősítenie a dekarbonizációba történő beruházások üzleti vonzerejét az uniós ipar számára, és foglalkoznia kell a tiszta technológiák ágazata és az energiaigényes iparágak előtt álló kihívásokkal. Az EU azon céljának teljesítését, hogy 2050-re klímasemleges gazdasággá váljon, olyan, kiszámítható keretrendszer kialakításának kell kísérnie, amely biztosítja az iparágak versenyképességét, és megerősíti a gazdasági rezilienciát.

¹ EUCO 12/24.

² 5785/25.

³ 6515/25.

A tisztaipar-megállapodás intézkedéseket vázol fel annak érdekében, hogy a dekarbonizáció az európai iparágak számára a növekedés motorjává váljon, mégpedig annak biztosítása révén, hogy a dekarbonizáció szilárdan beépüljön az ipar-, a verseny-, a gazdaság- és a kereskedelempolitikába. Az üzleti vonzerő növelése céljából hat ösztönző tényező azonosítására került sor, melyek a következők: megfizethető energia; vezető piacok; finanszírozás; körforgásosság és az anyagokhoz való hozzáférés; globális piacok és nemzetközi partnerségek; készségek.

A **megfizethető energiához** való hozzáférést illetően és a megfizethető energiára vonatkozó cselekvési tervre⁴ építve a tisztaipar-megállapodás egyebek mellett hangsúlyozza a megújuló energia elterjedésének, valamint a villamosenergia-vásárlási megállapodások és a különbözeti szerződések előmozdításának fontosságát, továbbá annak jelentőségét, hogy továbbra is kiemelt figyelmet kapjon – az iparban is – az engedélyezés.

Ahhoz, hogy **erős vezető piacok** jöjjenek létre az európai tiszta technológiák és dekarbonizált termékek számára, konkrét intézkedésekre van szükség mind a kínálati, mind a keresleti oldalon. Az ipari szén-dioxid-gazdálkodás – más dekarbonizációs erőfeszítéseket kiegészítve – hozzájárulhat az európai gazdaság számára fontos ipari ágazatok termelési folyamatainak dekarbonizálásához. Az EU már számos szakpolitikai intézkedést életbe léptetett – többek között az ETS-irányelv⁵ és a CLT-irányelv⁶ keretében –, hogy támogassa a szén-dioxid-leválasztást. Emellett a szén-dioxid-leválasztási és -tárolási projektek felgyorsítása érdekében a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabály⁷ uniós szintű célkitűzésként határozza meg, hogy 2030-ra 50 millió tonna éves szén-dioxid-tárolási kapacitás valósuljon meg. Ezenfelül uniós minőségi kritériumok, valamint nyomonkövetési és jelentéstételi folyamatok meghatározása révén a karbongazdálkodásról és a szén-dioxid-eltávolításról szóló rendelet⁸ várhatóan ösztönözni fogja az innovatív szén-dioxid-eltávolítási technológiákba történő beruházást. Az EU-nak azonban számottevően fokoznia kell erőfeszítéseit, hogy teljes mértékben kiaknázza az ipari szén-dioxid-eltávolítási technológiákban rejlő lehetőségeket.

⁴ 6601/25.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2003/87/EK irányelve (2003. október 13.) az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról (HL L 275., 2003.10.25., 32. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/31/EK irányelve (2009. április 23.) a szén-dioxid geológiai tárolásáról, valamint a 85/337/EGK tanácsi irányelv, a 2000/60/EK, a 2001/80/EK, a 2004/35/EK, a 2006/12/EK és a 2008/1/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, valamint az 1013/2006/EK rendelet módosításáról (HL L 140., 2009.6.5., 114. o.).

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1735 rendelete (2024. június 13.) a „nettó zéró” technológiák európai gyártási ökoszisztémájának megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról (HL L, 2024/1735, 2024.6.28.).

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/3012 rendelete (2024. november 27.) a tartós szén-dioxid-eltávolítás, a karbongazdálkodás és a termékekben való szén-dioxid-tárolás uniós tanúsítási keretrendszerének létrehozásáról (HL L, 2024/3012, 2024.12.6.).

Az ipari szén-dioxid-gazdálkodási stratégia⁹ végrehajtása várhatóan meg fogja könnyíteni a **leválasztott szén-dioxid és a tartós szén-dioxid-eltávolítás piacának** fejlődését, és támogatni fogja, hogy a leválasztott szén-dioxid a termékek szélesebb körében kerüljön felhasználásra. Az ipar dekarbonizációjának felgyorsításáról szóló tervezett jogszabály önkéntes szén-dioxid-intenzitási címke bevezetését fogja javasolni az ipari termékek – elsőként az acél – esetében. A közbeszerzési keretrendszer felülvizsgálatával együtt konkrét kritériumokat is javasolni fog azzal a céllal, hogy növekedjen a piaci kereslet az európai preferenciakritériumoknak megfelelő dekarbonizált termékek iránt. A Bizottság ezenfelül a **szén-dioxid-elszámolási módszerek** egyszerűsítésén és harmonizálásán is elkezdi majd dolgozni annak érdekében, hogy támogassa a tiszta termékek fejlesztését.

A tiszta energiára való átálláshoz **számottevő beruházásra** van szükség, és a közforrásokból történő finanszírozás mellett a magántőke mozgósítása is döntő fontosságú lesz. A Bizottság Ipari Dekarbonizációs Bank létrehozását fogja javasolni abból a célból, hogy 100 milliárd EUR-t mozgósítson az Innovációs Alap rendelkezésre álló forrásaiból történő finanszírozásnak és az ETS egyes részeiből származó további bevételeknek az alapján, valamint az InvestEU forrásainak és önkéntes tagállami forrásoknak a mozgósítása révén. A bank működése versenyeztetési – többek között karboncsökkentési célú szerződések révén megvalósuló – kiválasztáson fog alapulni, egyúttal pedig biztosítani fogja a források tagállamok közötti méltányos elosztását.

Elengedhetetlen szükség van egy hatékony, az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmusra (CBAM) **az EU ETS hatálya alá tartozó uniós iparágak** tisztességtelen versennyel szembeni **védelméhez**, **a világszinten egyenlő versenyfeltételek megeremítéséhez**, és ezzel egyidejűleg **a globális szén-dioxid-árzás ösztönzéséhez**. Az importárak karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus egyszerűsítéséről és megerősítéséről szóló rendeletre irányuló javaslatot¹⁰ 2025 folyamán a CBAM működésének átfogó felülvizsgálata fogja követni. A felülvizsgálat során fel fogják mérni, hogy a mechanizmust ki kell-e terjeszteni további ágazatokra és továbbfeldolgozott termékekre, és foglalkozni fognak az áruexport során megvalósuló kibocsátásáthelyezés problémájával.

A tisztáipar-megállapodásban foglalt, a dekarbonizáció elérésére és a versenyképesség megerősítésére irányuló célkitűzés szükségessé teszi, hogy **a szabályozás kiszámítható legyen az iparágak számára**. Ezért az EU-nak biztosítani kell, hogy a környezetvédelmi eszközök, szabályok és finanszírozás kialakítása és felülvizsgálata megfelelően, az európai iparágak számára kiszámítható módon történjen a beruházások védelme és a hosszú távú üzleti tervezés lehetővé tétele érdekében.

⁹ 6306/24.

¹⁰ 6609/25.

A körforgásos jelleg a dekarbonizáció középpontjában

A **körforgásos gazdaságra való átállás** azon túl, hogy környezeti előnyökkel jár, és támogatja a dekarbonizációt, **csökkentheti az EU** külső nyersanyag-beszállítóktól való **függőségét**, és javíthatja az alapvető anyagok megfizethetőségét és hozzáférhetőségét. Az európai újrafeldolgozási és újragyártási ágazat gyorsan növekszik: becslések szerint az európai újragyártási piac körforgásos potenciáljának értéke a 2022. évi 31 milliárd EUR-ról 100 milliárd EUR-ra fog nőni 2030-ra, ami 500 000 új munkahelyet fog létrehozni.

A **közelmúltban széles körű keretszabályozás lépett életbe** azzal a céllal, hogy előmozdítsa a körforgásos jelleg térnyerését, és megkönnyítse a hulladék erőforrásként történő kezelését Európában. A fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet¹¹ arra irányul, hogy javítsa az uniós piacon forgalomba hozott termékek körforgásos jellegét, energiahatékonyságát, újrafeldolgozhatóságát és tartósságát azáltal, hogy környezettudatos tervezési követelményeket határoz meg, potenciálisan csaknem az összes fizikai termékre vonatkozóan. Ezen túlmenően több, közelmúltban bevezetett termékspecifikus jogszabály – köztük az elemekről, illetve akkumulátorokról szóló rendelet¹², valamint a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló rendelet¹³ – számos anyag esetében kötelező célértékeket határozott meg az újrafeldolgozott tartalomra vonatkozóan, egyúttal azt is biztosítva, hogy az uniós piacon forgalomba hozott termékek nagymértékben újrafeldolgozhatók legyenek. Végezetül a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály¹⁴ intézkedéseket tartalmaz a kritikus fontosságú nyersanyagokban gazdag hulladék gyűjtésének és újrafeldolgozásának javítására. Ezt egészíti ki a hulladékszállításról szóló rendelet¹⁵ közelmúltbeli felülvizsgálata, amely azt a célt szolgálta, hogy jelentősen megkönnyítse az újrafeldolgozásra szánt hulladék Unión belüli szállítását, ugyanakkor pedig korlátozza a hulladék OECD-n kívülre irányuló kivitelét annak érdekében, hogy ne menjenek veszendőbe értékes másodlagos anyagok.

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1781 rendelete (2024. június 13.) a fenntartható termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási keretének létrehozásáról, az (EU) 2020/1828 irányelv és az (EU) 2023/1542 rendelet módosításáról, valamint a 2009/125/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1542 rendelete (2023. július 12.) az elemekről, illetve akkumulátorokról és a hulladékelemekről, illetve -akkumulátorokról, a 2008/98/EK irányelv és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról, valamint a 2006/66/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/40 rendelete (2024. december 19.) a csomagolásról és a csomagolási hulladékról, az (EU) 2019/1020 rendelet és az (EU) 2019/904 irányelv módosításáról, valamint a 94/62/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről.

¹⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1252 rendelete (2024. április 11.) a kritikus fontosságú nyersanyagokkal való biztonságos és fenntartható ellátást biztosító keret létrehozásáról és a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1724 és az (EU) 2019/1020 rendelet módosításáról.

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1157 rendelete (2024. április 11.) a hulladékszállításról, az 1257/2013/EU és az (EU) 2020/1056 rendelet módosításáról, valamint az 1013/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről.

Mindazonáltal a körforgásos gazdaságra való átállást továbbra is akadályozzák **a körforgásos termékek és anyagok piacain kialakult szűk keresztmetszetek**. Ezért mind a minőségi újrafeldolgozott anyagok kínálatát, mind a másodlagos nyersanyagok iránti keresletet fokozva ösztönözni kell a piacot. A Bizottság a tisztaipar-megállapodásban azt javasolja, hogy e kérdés kezelése jogalkotási intézkedések – a körforgásos gazdaságról szóló jogszabály elfogadása – és más kezdeményezések – például a kritikus fontosságú nyersanyagokkal foglalkozó központ és a körforgást elősegítő transzregionális központok létrehozása – ötvözetével történjen.

Kérdések a miniszterek számára:

- Ön szerint a tisztaipar-megállapodásban javasolt intézkedések képesek-e elégséges mértékben támogatni az uniós iparágakat abban, hogy versenyképesek maradjanak, és végrehajtsák a nettó zero kibocsátásra való átállást? Szükségét látja-e további intézkedéseknek?
- Meglátása szerint hogyan járul hozzá az Innovációs Alap és a létrehozni tervezett Ipari Dekarbonizációs Bank e célkitűzések megvalósításához?
- Milyen kihívások és akadályok állnak fenn továbbra is a körforgásos európai gazdaság kialakítása felé vezető úton? Vannak-e olyan jogszabályi hiányosságok, amelyekkel foglalkozni kell az újrahasználat, az újragyártás és az újrafeldolgozás fokozása céljából, valamint annak érdekében, hogy létrejöjjön a másodlagos termékek és anyagok virágzó piaca?